

Finansklagenemnda Person

Avgjørelse FinKN 2026-729

26.6.2026

Fremtind Livsforsikring AS

Ulykke

Slag i ansiktet – samtykke – ulykkesbegrepet – avkortning – uten ugrunnet opphold – fal. §§ 13-9 og 13-13.

Forsikrede samtykket, som en vennskapelig spøk, til et slag på kinnet. Slaget ble langt kraftigere enn forventet, og resulterte i to kjevebrudd, tannskade, samt blødning. Foretaket avsto krav under henvisning til at hendelsen ikke falt inn under ulykkesbegrepet. Foretaket påberopte seg senere at forsikrede hadde opptrådt grovt uaktsomt og at en eventuell erstatning uansett ville bli avkortet 100 %. Nemnda bemerket at det slaget som ble gitt hadde vesentlig større kraft enn det som var avtalt, og avvek fra den risikoen forsikrede hadde grunn til å forvente og hadde samtykket i. Hendelsen representerte en risiko som gikk utover det påregnelige ved den avtalte handlingen. Hendelsen måtte derfor anses som en ulykke etter vilkårene. Hva gjaldt spørsmålet om grov uaktsomhet, bemerket nemnda at foretaket ikke hadde redegjort for hvilke forhold som utgjorde et markert avvik fra forsvarlig handlemåte. Foretaket hadde da ikke oppfylt bevisbyrden for grov uaktsomhet. Nemnda ga forsikrede medhold.

Saksfremstilling

Forsikrede var ute på byen med noen venner, hvor han under en vennskapelig spøk samtykket til at hans venn ga han et slag i ansiktet. Slaget ble langt kraftigere enn forutsatt. Som resultat av slaget pådro forsikrede seg to kjevebrudd, tannskade og betydelig blødning.

I skademeldingen til foretaket dagen etter hendelsen beskrev forsikrede ulykkeshendelsen slik:

Natt til lørdag var jeg ute på byen sammen med noen venner. Jeg og en av disse vennene sto og snakket og tullet, og temaet kom plutselig inn på slapping som en spøk. Vi ble ganske impulsivt enige om at han kunne gi meg slag på kinnet med flat hånd. Slaget ble imidlertid kraftigere enn forventet, og jeg var ikke forberedt på styrken. Vi hadde begge drukket alkohol. Slaget traff kjeven, noe som førte til at jeg fikk kjevebrudd, blødninger i munnen og en knekt tann. Det var ingen dårlig stemning eller hensikt om å skade, og hendelsen var et uhell. Det har heller ikke vært noe dårlig stemning mellom oss i ettertid, og han har beklaget seg for situasjonen.

I poliklinisk notat fra sykehus et par dager etter hendelsen ble det konstatert gjennomgående kjevefraktur samt at forsikrede mistet en del av en tann:

Kommer henvist fra legevakt for vurdering. Ble i går slått med flat hånd av en kompis i beruset tilstand. Forklarer at det hadde en slags "slap contest" og fikk et hardt slag med flat hånd mot venstre underkjeve. (...)

I legeerklæring fra sykehus samme dag fremgår at forsikrede ble frarådet hard fysisk aktivitet i minst 2 uker.

Det er fremlagt faktura fra tannlegen for første konsultasjon 22.8.25 pålydende kr 466.

Foretaket avsto kravet i brev til forsikrede 13.8.25 med begrunnelse om at hendelsen ikke kunne anses som en ulykke etter vilkårene. Forsikrede bestred avslaget. Foretaket opplyste 19.9.25 at

kravet subsidiært må avkortes med 100 % da forsikringstilfellet er fremkalt ved grov uaktsomhet fra forsikrede, jf. fal. § 13-9.

Forsikrede har i det vesentlige anført at skadehendelsen, hvor han ble slått i ansiktet var plutselig, ytre og uforutsett, slik at den kan anses som en ulykke. Forsikrede har derfor krav på erstatning under ulykkesforsikringen.

Forsikrede samtykket til et lett slag i ansiktet, men slaget ble langt kraftigere enn forventet. Kravet til «plutselig» er oppfylt i saken. Skaden oppsto på brøkdelen av et sekund, idet hånden traff ansiktet. Forsikrede hadde ingen mulighet til å forutse slagets kraft og ingen anledning til å avverge eller beskytte seg. At forsikrede i forkant hadde samtykket til spøken, endrer ikke skadeøyeblikkets karakter. En hendelse mister ikke sitt «plutselige» preg fordi man vet at noe kan komme. Dersom det var riktig, måtte en rekke skader innen idrett og lek utelukkes fra ulykkesdekning, noe som aldri har vært meningen. Forsikrede viser eksempelvis til armbrudd i forbindelse med håndbak og takling i fotball. Hans tilfelle er ikke annerledes. At forsikrede deltok på spøken gjør ikke slaget mindre plutselig når det først traff og forårsaket skade. Selve skademekanismen, kjevebruddet og tannskaden, inntraff på et øyeblikk og tilfredsstiller dermed vilkårets krav om plutselighet.

Skaden var også «uforutsett». Forsikrede kunne ikke forutse at en vennskapelig spøk skulle føre til alvorlige skader som kjevebrudd og tannskade. Å samtykke til en handling er ikke det samme som å akseptere risikoen for et slikt skadeutfall. Man kan samtykke til en aktivitet, uten å samtidig samtykke til et bestemt skadeutfall. At spøken endte med alvorlig kroppsskade lå utenfor enhver rimelig forventning og var åpenbart uforutsett. Forsikrede understreket også at et samtykke aldri kan strekke seg så langt som å dekke alvorlig og varig kroppsskade.

Foretaket har ikke reelt vurdert forsikredes anførsler, men legger ensidig til grunn at hendelsen var «avtalt» og dermed ikke uforutsett. Dette er en mangelfull og uriktig rettsanvendelse. Foretaket reduserer hele spørsmålet til et enkelt premiss om at «avtal = ikke uforutsett eller plutselig», uten å drøfte de faktiske og rettslige nyansene, som er en feilaktig sammenblanding av aktivitet og skadefølge.

Foretaket unnlater å anvende fal. § 13-9 om medvirkning. Etter bestemmelsen kan det bli tale om avkortning, og foretaket trenger ikke å avskjære dekningen totalt. Når foretaket unnlater å anvende bestemmelsen, men i stedet argumenterer for at hendelsen ikke er en ulykke, gir dette en urimelig streng og snever tolkning som uthuler formålet med ulykkesforsikringen. Hvis foretakets forståelse skal legges til grunn, vil også velkjente ulykkestilfeller som håndbak-brudd, fotballskader eller trampolineulykker kunne falle utenfor. Det kan ikke ha vært lovgivers eller foretakets hensikt.

Foretaket har i det vesentlige anført at hendelsen forsikrede ble utsatt for ikke var plutselig og uforutsett. Forsikrede har derfor ikke krav på erstatning under ulykkesforsikringen på grunn av skade i ansiktet.

Etter forsikringsvilkårene er det krav om at skade på kroppen er forårsaket av «en plutselig ytre og uforutsett begivenhet (ulykkestilfelle)». Finansklagenemnda har lagt til grunn at det må være noe i den ytre situasjonen som har utviklet seg på en uventet måte, og at det er dette som førte til skaden. Ulykkesbegrepet må også tilpasses den risiko som den forsikrede med viten og vilje utsatte seg for, noe som har betydning for tolkningen av «plutselig og uforutsett ytre begivenhet», jf. 2015-502, 2016-390 og 2024-617.

Ulykkesmomentet er ikke oppfylt i saken. Dette var en avtalt, frivillig lek, hvor forsikre visste at han skulle bli slått. At slaget var så hardt at det blant annet medførte kjevebrudd, kan ikke tillegges

vekt da selve handlingen var avtalt, og følgelig ikke en «plutselig» og «uforutsett» hendelse. Ulykkesbegrepet må tilpasses den risiko forsikrede valgte å utsette seg for ved frivillig å la seg bli slått i ansiktet.

Forsikringsavtaleloven § 13-9 forutsetter at det foreligger et forsikringstilfelle, noe det ikke gjør i dette tilfellet. Dersom Finansklagenemnda mot formodning skulle komme til at det foreligger et forsikringstilfelle, anfører foretaket at erstatningen må avkortes med 100 % da forsikringstilfellet er fremkalt av grov uaktsomhet fra forsikrede, jf. fal. § 13-9.

Tidsfristen i fal. § 13-13 er oppfylt. Kravet om «ugrunnet opphold» etter fal. § 4-14, må avgjøres konkret, jf. NOU 1987: 24 s. 104. Nyere nemndspraksis opererer med en «normal» saksbehandlingstid på tre måneder, 2020-142 og 2019-513. Tilsvarende må gjelde for vurderingene etter fal. § 13-13. Anførselen om grov uaktsomhet er fremsatt en måned og ni dager etter at foretaket først fikk melding om hendelsen, noe som uavhengig av friststart klart er innenfor den frist som er lagt til grunn i retts- og nemndspraksis. Hensynet til forsikrede slår heller ikke inn der, da foretaket prinsipielt fastholder at det ikke foreligger et forsikringstilfelle og forsikrede allerede har fått avslag på dette grunnlag.

Finansklagenemnda Persons begrunnelse

Spørsmålet er om forsikrede har sannsynliggjort at slaget i ansiktet var en ulykkeshendelse, jf. vilkårspkt. 4.1. I så tilfelle, om forsikrede utviste grov uaktsomhet som kan begrunne avkortning, jf. fal. § 13-9. Til slutt, om foretaket påberopte avkortning uten ugrunnet opphold, jf. fal. § 13-13.

Spørsmålet er først om skadehendelsen oppfylder vilkårenes krav til en «plutselig ytre og uforutsett fysisk begivenhet», jf. vilkårenes pkt. 4.1. Partene fremstår enige om at forsikrede ble slått i ansiktet med flat hånd etter avtale som ledd i en spøk, noe som førte til kjevebrudd, blødning og tannskade. Nemnda legger dette til grunn.

Nemndspraksis viser at skader som oppstår plutselig og som ligger utenfor det som naturlig følger av aktiviteten, kan anses som ulykkestilfeller, særlig der hendelsen har en annen og mer alvorlig risikokarakter enn det som normalt må anses å være akseptert og/eller har medført særlig stor personskade. Det vises til FinKN-2013-399.

I vurderingen av om det er tale om en ulykkeshendelse er det avgjørende om skaden skyldes en slik «plutselig ytre og uforutsett fysisk begivenhet» som vilkårene krever. Det har betydning om skaden ligger innenfor den risikoen forsikrede må anses å ha akseptert eller om det har materialisert seg en annen type risiko enn den som normalt følger den aktuelle aktiviteten, jf. bl.a. FinKN-2024-617.

Partene er enige om at forsikrede samtykket, gjennom en vennskapelig spøk, til å motta et slag med flat hånd i ansiktet. Det slaget som faktisk ble gitt, hadde imidlertid en vesentlig større kraft og resulterte i to kjevebrudd, tannskade og betydelig blødning. Handlingen avvek fra det som var avtalt, og fra den risikoen forsikrede hadde grunn til å forvente og hadde samtykket i.

Slaget utgjør en ytre fysisk hendelse, og den uventede kraften gjør at hendelsen etter nemndas syn må anses som plutselig. Avviket fra det som var avtalt kom overraskende på forsikrede, og vilkåret om at hendelsen må være plutselig er derfor oppfylt.

Når det gjelder kravet om at hendelsen må være uforutsett, må vurderingen knyttes mer til hvilken risiko forsikrede faktisk aksepterte. Forsikrede samtykket til et vennskapelig slag med flat hånd. Forsikredes samtykke til aktiviteten innebar aksept av en viss risiko. Nemnda finner det klart at forsikredes samtykke til et lettere slag og eventuelle konsekvensene av dette, ikke kan forstås som et samtykke til et slag av en slik styrke at det medfører skadene som forsikrede pådro seg i

hendelsen. Nemnda finner derfor at hendelsen i aktuelle sak representerte en risiko som gikk utover det påregnelige ved den avtalte handlingen.

Etter dette finner nemnda at forsikredes skader skyldes en «plutselig ytre og uforutsett fysisk begivenhet», som utgjør et ulykkestilfelle etter vilkårene.

Foretaket har anført at erstatningen uansett må bortfalle i sin helhet, fordi forsikrede ved grov uaktsomhet har fremkalt forsikringstilfelle, jf. fal. § 13-9.

Etter fal. § 13-9 første ledd første punktum kan foretakets ansvar settes ned eller falle bort dersom forsikrede «grovt uaktsomt» har fremkalt forsikringstilfellet eller økt skadens omfang. Bestemmelsen forutsetter at det må være årsakssammenheng mellom den grove uaktsomheten og forsikringstilfellet eller mellom den grove uaktsomheten og en økning av skadens omfang.

Spørsmålet blir etter dette om forsikrede har fremkalt skadehendelsen ved grov uaktsomhet, jf. fal. § 13-9.

For at en handling eller unnlatelse skal anses som grovt uaktsomt, må det etter rettspraksis foreligge et «markert avvik fra vanlig forsvarlig handlemåte. Det må dreie seg om en opptreden som er sterkt klanderverdig, hvor vedkommende er vesentlig mer å klandre enn hvor det er tale om alminnelig uaktsomhet», jf. Rt-1989-1318 og Rt-2009-6. Foretaket har bevisbyrden og må sannsynliggjøre at vilkårene for avkortning er oppfylt.

Foretaket har ikke begrunnet hva det konkret er ved forsikredes handlemåte som skal anses som grovt uaktsomt. Når det ikke er redegjort for hvilke forhold som utgjør et markert avvik fra vanlig forsvarlig handlemåte, kan ikke nemnda se at bevisbyrden er oppfylt. Foretaket har dermed ikke sannsynliggjort at forsikrede har fremkalt skadehendelsen ved grov uaktsomhet, jf. fal. § 13-9.

Nemnda finner etter dette at det ikke er grunnlag for avkortning etter fal. § 13-9. Det er da ikke nødvendig for nemnda å ta stilling til om foretakets standpunkt ble meddelt forsikrede «uten ugrunnet opphold» etter fal. § 13-13.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Persons konklusjon

Forsikrede gis medhold.

Ved behandlingen deltok Kaja de Vibe Malling (leder), Jon Einar Martinsen (bransjerepresentant) og Jan Christian Borvik (forbrukerrepresentant).